

Vergaderjaar 2024–2025

26 407

Biodiversiteit

Nr. 161

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ,
VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2025

De vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur heeft mij in de procedurevergadering van 9 april 2025 verzocht om te reageren op de brief van een aantal Nederlandse natuur- en milieuorganisaties over het Nationaal Biodiversiteitsplan (2025Z05917/2025D15756).

Om de wereldwijde uitdagingen rond biodiversiteit aan te pakken, hebben 196 landen in 2022 tijdens de 15^e Conferentie van Partijen van het VN-Biodiversiteitsverdrag het Global Biodiversity Framework (GBF) vastgesteld met 23 mondiale actiedoelen voor 2030. In het biodiversiteitsplan staat beschreven hoe Europees en Caribisch Nederland bijdragen aan het behalen van deze actiedoelen.

Het voorkomen van natuurverslechtering en het realiseren van daarvoor noodzakelijk natuurherstel is essentieel voor behoud en herstel van biodiversiteit, en daarmee ook voor het bieden van perspectief voor economische ontwikkelingen. Het biodiversiteitsplan laat zien dat we al op veel verschillende manieren bijdragen aan het versterken van biodiversiteit.

Het kabinet werkt daarom op verschillende manieren aan het behoud en herstel van biodiversiteit, zoals ook uiteengezet in het biodiversiteitsplan. Actie op het gebied van biodiversiteitsherstel wordt in het plan in samenhang gezien met andere grote maatschappelijke opgaven zoals voedselzekerheid, perspectief voor boeren en vissers, het bouwen van woningen en defensie, zodat ruimtelijke ontwikkelingen op die terreinen elkaar kunnen versterken. Het Rijk werkt daarnaast samen met medeoverheden, bedrijven, financiële- en kennisinstellingen en belangenorganisaties aan de internationale biodiversiteitsdoelen.

Er zal waar nodig verder worden ingezet op biodiversiteit. We werken de komende jaren onder andere aan het nationaal Natuurplan op grond van de Europese Natuurherstelverordening, het uitbreiden van de mogelijk-

heden voor het agrarisch natuurbeheer, aan de aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur, innovatie en inzet op verduurzaming van visserij en inpassing van windparken op zee. Bij alle te ontwikkelen plannen is geen toename of het voorkomen van de regeldruk steeds het uitgangspunt.

In hun brief richting de Kamer hebben de betrokken Nederlandse natuur- en milieuorganisaties enkele onderwerpen concreet belicht, namelijk de bescherming van land en water, het gebruik van op natuur gebaseerde oplossingen, het verkleinen van de voetafdruk, de relatie tussen economie en natuur en de beschikbaarheid van financiële middelen voor de uitvoering van het Natuur- en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland. Ik ga hierna in op die onderwerpen.

De bescherming van land en water

Voor de realisatie van actiedoel 3 dient er op mondiaal niveau 30% land en water te worden beschermd voor 2030. In het kader van de Europese Biodiversiteitsstrategie is afgesproken dat het doel om 30% van land, water en zeegebieden te beschermen wordt verdeeld onder de 27 lidstaten van de EU. Elke lidstaat moet hier een billijke bijdrage aan leveren. De grootte van deze billijke bijdrage is nog niet vastgesteld. Met de beschermde gebieden onder de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Kader-richtlijn Marien, de afronding van het Natuurnetwerk Nederland en natuurgebieden daarbuiten met een beheercontract via Subsidiestelsel Natuur en Landschap levert Nederland al een bijdrage in de buurt van 30% (30% op zee en 27% op land). De provincies hebben versnellingsacties ingezet voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. In de voortgangsrapportage Natuur, die eind dit jaar uit komt, zal blijken hoeveel hectare kansrijk wordt geacht om vóór eind 2027 te hebben ingericht.

Voor strikt beschermde gebieden zoals bedoeld in de Europese Biodiversiteitsstrategie is in Nederland slechts zeer beperkt ruimte, zo blijkt uit een quickscan opgesteld door de Planbureau voor de Leefomgeving¹, omdat het zou moeten gaan om gebieden waarbij natuurlijke processen in wezen ongestoord zijn van menselijke druk en bedreigingen. In een dichtbevolkte delta als Nederland verlopen natuurlijke processen vrijwel nergens geheel onverstoord.

Het gebruik van op natuur gebaseerde oplossingen

Nature-based solutions zijn een belangrijk instrument voor natuurbescherming en -herstel, en dragen bij aan maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving. Er is op dit moment geen overkoepelend beleid voor nature-based solutions, maar deze oplossingen worden wel toegepast in de uitvoering van verschillende beleidsprogramma's zoals de Programmatische Aanpak Grote Wateren² en het Aanvalsplan Landschap³. Echter, de toegevoegde waarde van nature-based solutions is nog niet inzichtelijk voor elke context en ook zijn er praktische obstakels in de planning en uitvoering. Om deze reden wordt er ingezet op kennisontwikkeling met betrekking tot zowel de toepassing van nature-based solutions (bijv. NL2120⁴) en de waarde van ecosysteemdiensten als de condities voor ecosysteemherstel buiten natuurgebieden

¹ Planbureau voor de Leefomgeving (2022) Quickscan EU-Biodiversiteitsstrategie. Een eerste reflectie op de implementatieopgave van nieuw voorgestelde doelen voor oppervlakte beschermde natuur en herstel VHR-natuur.

² Ministeries LNV, IenW (n.d.) Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW).

³ Samen voor Biodiversiteit (2022) Aanvalsplan Landschap

⁴ Nationaal Groeifonds (z.d.) NL2120, het groene verdienvermogen

door middel van de programmatische aanpak Basiskwaliteit Natuur⁵. Het Ministerie van LNV ondersteunt daarnaast het maatschappelijk initiatief van de Agenda Natuurinclusief en het bijbehorende Collectief Natuurinclusief⁶, waar publiek – privaat wordt gewerkt aan de beweging naar een natuurinclusieve samenleving. Er wordt gewerkt aan concrete acties in tien domeinen, o.a. bouw, gezondheid en onderwijs. Hierbij is een van de uitgangspunten dat de natuur als (deel-)oplossing voor maatschappelijke opgaven wordt ingezet.

De ecologische voetafdruk

Hoewel de inzet eerder was om de Nederlandse ecologische voetafdruk in 2050 te hebben gehalveerd⁷, wordt die ambitie niet onderschreven door dit kabinet. Dit betreft een nationale kop, wat niet in lijn is met het hoofdlijnenakkoord. Deze ambitie is daarom niet meegenomen in het biodiversiteitsplan. Wel is opgenomen hoe het Rijk, samen met niet-statelijke actoren, ervoor zorgt dat duurzame consumptiekeuzes worden gemaakt om zo vóór 2030 de wereldwijde voetafdruk van consumptie te hebben verkleind. De afgelopen jaren is er al veel beleid ontwikkeld in Nederland en in de EU dat bijdraagt aan het verminderen van onze voetafdruk. Het circulaire economie beleid, duurzaam voedselbeleid en klimaatbeleid zijn daar voorbeelden van. Ook kan het toepassen van gepaste zorgvuldigheid in waardeketens van bedrijven bijdragen aan de verkleining van de consumptievoetafdruk.

De relatie tussen economie en de natuur

Het kabinet onderkent dat het welzijn van mensen en de economie belang hebben bij de diensten die een robuuste natuur levert, bijvoorbeeld aan basisbehoeften zoals lucht, water en voedsel. Bovendien spelen ecosysteemdiensten ook een belangrijke rol in de beschikbaarheid van bouwmaterialen, medicijnen, industriële grondstoffen en dragen deze bij aan recreatie, toerisme en een gezonde leefomgeving. Echter is Nederland een van de dichtstbevolkte landen van Europa, waardoor de beschikbare ruimte onder druk staat. Uitdagingen zoals woningbouw, energietransitie, mobiliteit, landbouw, waterbeheer, natuurbehoud, economie en defensie vragen om een doordachte en integrale aanpak. Het kabinet zet in op het realiseren van natuurdoelen via verdere integratie van natuur in onze woon-, werk- en leefomgeving, waarbij gezocht wordt naar koppelkansen met andere opgaven. Hierbij stimuleren we actieve betrokkenheid van sectoren, inclusief private financiering, bijvoorbeeld via de Agenda Natuurinclusief.

Zoals in het Nationaal Biodiversiteitsplan beschreven, onderzoeken we vanuit verschillende departementen de effecten van onze financiële geldstromen op de biodiversiteit (actiedoel 18). De uitkomsten van dit onderzoek worden na oplevering openbaar gemaakt. Daarnaast wordt gewerkt aan een Rijksbrede aanpak om met de resultaten van het onderzoek verder te gaan. Hierbij leren we ook van het buitenland. De aanpak dient de departementen in de ondersteuning om keuzes te maken met de daarbij behorende vervolgstappen. Verschillende factoren worden daarin meegewogen.

⁵ Groen in de stad en knelpuntenanalyse natuurinclusief bouwen, 20 september 2021, Kamerstuk 33 576, nr. 250

⁶ Kabinetsreactie op de Agenda Natuurinclusief 2.0, 1 maart 2024, Kamerstuk 33 576, nr. 368

⁷ Bijlage Kamerbrief, 10 oktober 2019 (Kamerstuk 26 407, nr. 130): «Bijlage appreciatie IPBES rapport c», Kamerbrief 27 oktober 2020: «Biodiversiteit; Brief regering; Programma versterken biodiversiteit» (Kamerstuk 26 407, nr. 136) en Kamerbrief 18 juli 2022: «Reactie op verzoek commissie over de studie «National responsibility for ecological breakdown: a fair-shares assessment of resource use, 1970–2017» (Kamerstuk 26 407, nr. 144)

Het Natuur- en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland

De biodiversiteit in Caribisch Nederland is van uitzonderlijke waarde, die veel aandacht en behoedzaam beheer en herstel verdient. Dit geldt ook voor het behoud van een goede milieukwaliteit in Caribisch Nederland. Met het natuur en milieubeleidsplan (NMBP) is daar een goede start mee gemaakt. Voor de eerste fase is een financiële impuls gegeven voor de uitvoering van het NMBP. Er is een evaluatie gedaan over de uitvoering van fase 1 van het NMBP. In deze evaluatie zijn aanbevelingen genoemd voor verbetering van de uitvoering van fase 2. De evaluatie wordt naar verwachting voor de zomer met de Tweede Kamer gedeeld.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie